

ZAKUPY Z GŁOWĄ

SKRÓCONY OPIS LEKCJI:

W trakcie zajęć zostanie przybliżone pojęcie odpowiedzialnej konsumpcji. Uczniowie poznają związki pomiędzy codziennymi zakupami a ich wpływem na środowisko naturalne w kontekście racjonalnego gospodarowania zasobami. Uczniowie dokonają analizy przypadków zakupu sprzętu elektronicznego w celu znalezienia optymalnego rozwiązania.

CELE LEKCJI:

Uczeń powinien:

- znać znaczenie pojęcia odpowiedzialnej konsumpcji;
- wskazywać przykładowe związki między dokonywanymi zakupami a ich wpływem na środowisko naturalne;
- dokonywać racjonalnej analizy potrzeb konsumenckich w zakresie sprzętu elektronicznego.

PODSTAWA PROGRAMOWA KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO DLA SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – PRZEDMIOT PRZYRODA II ETAP EDUKACYJNY

5. Człowiek a środowisko. Uczeń:

- 2) wyjaśnia wpływ codziennych zachowań w domu, w szkole, w miejscu zabawy na stan środowiska;
- 3) proponuje działania sprzyjające środowisku przyrodniczemu;
- 4) podaje przykłady miejsc w najbliższym otoczeniu, w których zaszły korzystne i niekorzystne zmiany pod wpływem działalności człowieka;

10. Zjawiska elektryczne i magnetyczne w przyrodzie. Uczeń:

- 6) uzasadnia potrzebę i podaje sposoby oszczędzania energii elektrycznej.

ADRESACI:

Uczniowie szkół podstawowych klas IV – VI

PRZEDMIOT: Przyroda

CZAS REALIZACJI : 1 godz. lekcyjna (45 min)

METODY/ FORMY REALIZACJI ZAJĘĆ:

- Praca na skojarzeniach.
- Praca w grupach.

- Metoda problemowa (sytuacyjna).

MATERIAŁY POMOCNICZE:

- Komputer i projektor.
- Witryna www.wordle.net.
- Załącznik 1: Rysunki pomocnicze.
- Załącznik 2: Problemy decyzyjne.
- Komputery uczniowskie z Internetem (lub BYOD – Bring Your Own Device, czyli urządzenia posiadane przez uczniów).

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Nauczyciel rozpoczyna lekcję pytaniami wprowadzającymi:

- Czy uczniowie lubią chodzić na zakupy? Czy kupowanie czegoś nowego to przyjemne uczucie?
- Czy często kupują elektroniczne sprzęty, jakie teraz są modne modele tabletów, smartfonów?
- Na co uczniowie zwracają uwagę przy wyborze np. telefonu?

Odpowiedzi na ostatnie pytanie uczniowie zapisują na tablicy (*Nauczyciel może równolegle zastosować chmurę wyrazową <http://www.wordle.net/create> w pracowniach posiadających projektor multimedialny*).

Celem tego fragmentu zajęć jest zwrócenie uwagi na główne kryteria decyzyjne odgrywające rolę podczas dokonywania zakupu sprzętu, poza wspomnianą modą. **5 min**

Prowadzący zajęcia podkreśla najczęściej wymieniane przez uczniów czynniki decyzyjne oraz objaśnia uczniom pojęcie odpowiedzialnej konsumpcji jako "dokonywanie zakupów z uwzględnieniem wszystkich konsekwencji tych zakupów, również tych, które wynikły podczas produkcji towaru, transportu lub nastąpią po jego zużyciu bądź zniszczeniu (zużycie surowców do produkcji, zanieczyszczenie środowiska przez fabrykę, stworzenie miejsc pracy dla pracowników i dostawców, wysokość zużycia energii urządzenia, możliwość ponownego wykorzystania itd.)". Nauczyciel podaje przykłady czynników, jakie warto wziąć pod uwagę przy zakupie poszczególnych sprzętów elektronicznych:

Urządzenie	Czynnik
Laptop / Ultrabook / Smartfon	Czy bateria jest wymienna? Czy urządzenie jest na tyle wydajne, że posłuży mi kilka lat (uwzględnić okres gwarancji)?
Skaner	Intensywność używania (jeśli używany będzie sporadycznie - zastąpić go cyfrowym aparatem fotograficznym)
Drukarka	Możliwość uzupełnienia pojemnika z tonerem lub tuszem (względny ekologiczny i ekonomiczny), możliwość włączenia tzw. trybu eco
Komputer stacjonarny	Do czego będzie wykorzystywany? Jeśli zastosowania ogólnoszkolne, można wybrać sprzęt używany z gwarancją, poleasingowy na rynku wtórnym (względny ekologiczny i ekonomiczny)
Monitor	Czy posiada certyfikat energooszczędności np. TCO lub EnergyStar?

Nauczyciel podczas omawiania tabeli może posiłkować się **Załącznikiem 1**. Nauczyciel pyta o inne pomysły uczniów, a następnie uczniowie sporządzają krótką notatkę w zeszycie

o odpowiedzialnej konsumpcji. Celem tej części lekcji jest zaznajomienie uczniów z pojęciem odpowiedzialności w kontekście dokonywania zakupów. - **10 min**

Nauczyciel dzieli klasę na grupy (4 osobowe) i rozdaje im problemy decyzyjne (**Załącznik 2**, lub inne sytuacje problemowe przygotowane wcześniej). Uczniowie w grupach omawiają otrzymane przypadki, zwracając szczególną uwagę na wymagania bohatera.

Każda z grup powinna mieć do dyspozycji urządzenie z dostępem do Internetu aby móc sprawdzać parametry wybranego przez grupę zalecanego sprzętu, bieżące ceny, koszty eksploatacji etc. (opcjonalnie można zastosować układ BYOD - Bring Your Own Device, wykorzystując urządzenia posiadane przez uczniów). Następnie uczniowie dokonują najlepszego (optymalnego) wyboru rozwiązując problem bohatera ćwiczenia. Każda grupa powinna wybrać konkretną ofertę (markę, model urządzenia oraz cenę). **15 min**

Każda z grup prezentuje swój przypadek oraz wyniki swojej pracy (proponowane rozwiązanie problemu) krótko argumentując wybór konkretnego sprzętu (przedstawiają model, cenę, etc.). **10 min**

Uczniowie na zakończenie zapisują polecenie zadania – Sformułuj dziesięć zasad odpowiedzialnego kupowania sprzętu elektronicznego (przykład w **Załączniku 3**). Zadanie uczniowie kończą w domu. **5 min**

MATERIAŁY POMOCNICZE:

Załącznik 1 - rysunki pomocnicze

(obraz na licencji CC0 - pixabay.com)

(obraz na licencji CC0 - pixabay.com)

(obrazy na licencji CC0 - pixabay.com)

(obraz na licencji CC0 - pixabay.com)

Symbole certyfikatów energetycznych Energy Star oraz TCO (więcej o symbolach znajdziesz na stronie <http://ekoszyk.mos.gov.pl/category/ekoznakowanie>):

Załącznik 2 - problemy decyzyjne

<p>Opis: (1) Ania jest uczennicą IV klasy szkoły podstawowej. Lubi informatykę oraz podróżowanie, prowadzi swojego bloga. Często fotografuje swoje wyprawy aparatem rodziców.</p> <p>Problem: Ania zastanawia się nad zakupem <u>cyfrowego aparatu fotograficznego</u> lub <u>tabletu</u>. Doradź jej coś, motywując swój wybór.</p>	<p>Opis: (2) Jacek jest uczniem V klasy szkoły podstawowej, ma dwóch braci młodszych o rok. Spędza z nimi dużo czasu na zabawie. Rodzice w nagrodę za dobre wyniki w nauce na zakup sprzętu komputerowego dla dzieci przeznaczili 1500zł</p> <p>Problem: Jacek nie wie, czy powinni kupić <u>komputer</u>, czy <u>konsolę do gier</u>. Pomóż mu rozwiązać ten problem.</p>
<p>Opis: (3) Pani Kasia jest nauczycielką w klasach I-III szkoły podstawowej. Często kseruje i drukuje różne materiały dla swojej klasy i do gazetki szkolnej.</p> <p>Problem: Nauczycielka nie wie, czy powinna kupić <u>urządzenie wielofunkcyjne</u>, czy <u>małą drukarkę</u>. Pani Kasi zależy na tym, żeby urządzenie sprawnie działało przez co najmniej 2 lata. Pomóż nauczycielce dokonać wyboru, uzasadnij decyzję.</p>	<p>Opis: (4) Pan Andrzej jest pracownikiem firmy budowlanej. Często rozmawia z żoną i dziećmi podczas przerw w pracy.</p> <p>Problem: Ostatnio zgubił telefon, zastanawia się nad kupnem nowego. Nie wie, czy kupić <u>dotykowego smartfona</u>, czy <u>klasyczny telefon komórkowy</u>. Co powinien wybrać? Dlaczego?</p>
<p>Opis: (5) Pan Tomasz jest kurierem w firmie rozwijającej paczki. Niedawno przeprowadził się do Wrocławia i nie zna dobrze miasta.</p> <p>Problem: Pan Tomasz potrzebuje urządzenia, które ułatwi mu odnajdywanie adresów. Powinien kupić <u>nawigację GPS</u> czy <u>telefon z funkcją nawigacji</u>? Uzasadnij wybór.</p>	<p>Opis: (6) Pani Barbara jest emerytką. Jej dzieci mieszkają za granicą. Pani Basia chciałaby kontaktować się z nimi przy pomocy Internetu prowadząc wideorozmowy.</p> <p>Problem: Pomóż pani Basi w wyborze sprzętu - <u>komputera</u> lub <u>laptopa</u>. Uzasadnij swój wybór.</p>
<p>Opis: (7) Piotr jest studentem dziennikarstwa. Bardzo lubi oglądać filmy.</p> <p>Problem: Piotrek ma 1000zł oszczędności. Czeką go trudny wybór - <u>komputer</u>, czy <u>laptop</u>. Co powinien wybrać Piotr? Uzasadnij swój wybór.</p>	<p>Opis: (8) Ania jest fanką ekologii. Właśnie zepsuła jej się myszka do komputera, którą oddała w szkole podczas zbiórki elektroodpadów.</p> <p>Problem: Ania waha się pomiędzy <u>myszką przewodową</u> a <u>bezprzewodową</u>. Doradź jej coś!</p>

Załącznik 3

10 zasad odpowiedzialnego kupowania sprzętu elektronicznego

1. Przed zakupem zastanów się, czy rzeczywiście potrzebujesz nowego sprzętu.
2. Wybieraj sprzęt, który spełnia Twoje potrzeby, nie taki, który jest modny.
3. Kupując drukarkę, zwracaj uwagę na koszty oraz wydajność tonera lub tuszu.
4. Pamiętaj o możliwości tańszego zakupu używanego sprzętu np. na popularnych serwisach aukcyjnych.
5. Jeśli Twój komputer jest zbyt wolny, spróbuj go najpierw rozbudować zamiast kupować nowy.
6. Zawsze zwracaj szczególną uwagę na gwarancję oferowaną przez producenta - im dłuższy okres gwarancji, tym mniej problemów w przypadku awarii.
7. Kupując urządzenia kieruj się certyfikatami TCO lub EnergyStar - takie oznakowanie gwarantuje, że sprzęt, który wybierzesz, jest energooszczędny.
8. Przed zakupem drukarki, zapytaj sprzedawcę o wbudowaną funkcję 'Eco', która umożliwia redukcję zużycia tuszu lub tonera.
9. Wybierając np. aparat fotograficzny, zastanów się, czy Twój smartfon lub tablet, nie posiadają wbudowanego aparatu.
10. Pamiętaj, żeby uważnie porównywać ceny w różnych sklepach. Często laptop w promocji w jednym sklepie, okazuje się być droższy, niż ten bez promocji w innym sklepie.